

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG LEGFELSŐBB BÍRÓSÁGA
mint felülvizsgálati bíróság

Gfv.IX.30.048/2009/4.szám

A Magyar Köztársaság Nevében !

A Legfelsőbb Bíróság mint felülvizsgálati bíróság dr. Lengyel Imre ügyvéd által képviselt felperesnek dr. Botta Mária ügyvéd által képviselt I. r., dr. Nagy József ügyvéd által képviselt II. r., dr. Botta Mária ügyvéd által képviselt III. r. alperesek ellen kártérítés megfizetése iránt a Hajdú-Bihar Megyei Bíróságnál 7.G.40.058/2006. szám alatt indult és a Debreceni Ítéltábla Gf.IV.30.092/2008/7. számú ítéletével befejezett perében - mely perbe a II. r. alperes pernyertessége érdekében a Generali-Providencia Zrt. (1066 Budapest, Teréz krt. 42-44. - ügyintéző: dr. Kerékgyártó Csaba jogtanácsos) beavatkozott - az említett jogerős ítélet ellen a felperes által benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Legfelsőbb Bíróság mint felülvizsgálati bíróság a Debreceni Ítéltábla Gf.IV.30.092/2008/7. számú ítéletét hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg a II. r. alperesnek 15 nap alatt 241.740 (Kettőszáznegyvenegyezer-hétszáznegyven) forint felülvizsgálati perköltséget, valamint az államnak külön felhívás alapján 483.480 (Négyszáznyolcvanháromezer-négyszáznyolcvan) forint le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket.

Ez ellen az ítélet ellen további jogorvoslatnak nincs helye.

I n d o k o l á s :

A felperes mint lízingbevevő és a III. r. alperes mint lízingbeadó által 2004. október 20-án megkötött lízingszerződés szerint a III.

r. alperes 48 hónap futamidőre lízingbe adta a felperesnek az I. r. alperestől megvásárolt használt, - 2000. márciusában forgalomba helyezett, 570.985 km futásteljesítményű - Mercedes-Benz Actros 1840 LS típusú tehergépjárművet, melyre az I. r. alperes garanciát nem vállalt. A felperes a lízingszerződésben tudomásul vette, hogy saját nevében és saját költségére érvényesítheti az I. és III. r. alperesek közötti adásvételi szerződésből származó szavatossági jogokat. A felperes a gépjárművet 2004. október 27-én vette át.

A gépjármű vezetője már a 2004. november 5-én kezdődött fuvarozás során motorhibát észlelt és a gépkocsit vizsgáló I. r. alperes ekkor tengelykapcsoló javítást végzett a járművön. 2004. decemberétől a II. r. alperes javította több alkalommal a meghibásodott gépkocsit és cserélt azon alkatrészeket. Amikor 2005. március 17-én a gépjármű Csehországban 580.841 km-óra állás mellett ismét meghibásodott, a gépjárművet az ostrawai szakszervizbe vontatták be, ahol a felperes és a II. r. alperes együttes megbízása alapján a gépjárművet B. A. igazságügyi szakértő vizsgálta meg.

A felperes 2005. április 16-án kelt levelében közölte az I. r. alperessel, hogy eláll az adásvételi szerződéstől, kilátásba helyezte, hogy a szakértői vélemény elkészülte után kárigényt érvényesít az I-II. r. alperesekkel szemben és kérte, hogy 2005. április 20-án gondoskodjon a gépjármű átvételéről.

A gépjárművet az I. r. alperes 2005. április 22-én átvette.

A szakértő 2005. április 23-án szakvéleményét elkészítette.

2005. június 8-án a III. r. alperes - arra hivatkozással, hogy a felperes 2005. áprilisától nem tett eleget lízingdíj fizetési kötelezettségének - a lízingszerződést azonnali hatállyal felmondta.

A felperes a 2005. augusztus 18-án indult peres eljárás során 8,058.000 Ft és ennek 2005. április 16-tól járó kamatai tekintetében kérte az I., II. és III. r. alperesek egyetemleges marasztalását, hibás teljesítéssel okozott kártérítés címén. Keresetéhez csatolta B. A. igazságügyi szakértő véleményét.

Az alperesek a kereset elutasítását kérték.

A per során - 2005. november 10-én - a III. r. alperestől az I. r. alperes megvásárolta a perbeli járművet, majd azt 2005. december 11-én az F. Kft. részére értékesítette, mely utóbbi cég - motorcserét követően - a járművet 2005. december 15-én eladta az L. Kft-nek.

Az elsőfokú bíróság 45 sorszámú ítéletével a keresetet elutasította. Az ítélet szerint a felperes az I. r. alperessel szemben - jogviszony hiánya miatt - nem érvényesíthet hibás teljesítésre alapítottan követelést. Jogviszony áll fenn viszont a felperes és a II-III. r. alperesek között a vállalkozási szerződés,

illetve lízingszerződés alapján, és mindkét szerződés vonatkozásában irányadó a Ptk. 277.§ (1) bekezdése.

A felperest terhelte annak bizonyítása, hogy a perbeli gépjármű már a lízingszerződés megkötésekor rejtett hibában szenvedett, illetve, hogy a meghibásodás a II. r. alperes hibás teljesítése miatt következett be. A felperes azonban bizonyítási kötelezettségének nem tett eleget, ugyanis a meghibásodott motor meglétének hiánya miatt már nem lehet megállapítani a meghibásodás okát. A felperes a perindítás előtt nem kért előzetes bizonyítást, a gépjármű birtoklásával felhagyott, - sőt még a hiba megállapítás szempontjából jelentőséggel bíró tachográf korongokat is átadta a gépjárművel együtt az I. r. alperesnek -, az pedig nem róható az I. r. alperes terhére, hogy a gépjárművet értékesítette.

A felperes és a II. r. alperes által felkért B. A. szakvéleménye csak a felek előadásaként vehető figyelembe, egyébként - mivel B. A. nem vizsgálta a motor leállítását állítása szerint okozó kenési hiba eredetét - ez a szakértői vélemény nem is volt alkalmas a kereset alátámasztására.

A felperes fellebbezése alapján eljáró másodfokú bíróság az első fokú ítéletet helybenhagyta.

A másodfokú bíróságnak az elsőfokú bírósággal ellentétben az volt az álláspontja, hogy a felperes engedményezés folytán jogosult volt az I. r. alperessel szemben - a III. r. alperes engedményezése folytán - a szavatossági igények érvényesítésére, ebből következően viszont a lízingszerződés tárgyát képező tehergépjármű hibájára alapítottnak a felperes a javítást egyébként nem végző III. r. alperessel szemben már semmilyen igényt nem érvényesíthet.

Egyetértett az elsőfokú bírósággal abban, hogy a felperes nem bizonyította sem azt, hogy a gépjármű már a szerződéskötéskor hibás volt, sem azt, hogy az I-II. r. alperesek javításaival okozati összefüggésben kár érte volna. Ezzel kapcsolatban hangsúlyozta, hogy B. A., - aki nem minősült a Pp. 177.§ (1) bekezdése szerinti szakértőnek - a hiba okát határozottnak és egyértelműen megjelölni nem tudta, csupán a hibajelenséget állapította meg. A bizonyítatlanság következményeit a felperesnek kell viselnie. Nem az alperesek akadályozták meg ugyanis, hogy a felperes eleget tehessen bizonyítási kötelezettségének, hogy további szakértői vizsgálatra sor kerülhessen, így például az sem fordult elő, hogy felhívás ellenére megtagadták volna a gépjármű kiadását. A felperes valójában maga sem tartotta szükségesnek a hibás motor megőrzését, mert úgy gondolta, hogy B. A. szakértői véleményére tekintettel nem lesz szükség további szakértői vizsgálatra.

A felperes felülvizsgálati kérelmében az első- másodfokú ítéletek hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárásra, új határozat hozatalára utasítását kérte. Felülvizsgálati kérelmét az alábbiakkal indokolta:

Az eljárás bíróságok a bizonyítékok téves mérlegelésével, a Pp. 206.§ (1) bekezdésébe ütközően állapították meg a tényállást. B. A. 2005. április 23-ai szakvéleményének 9. oldalán egyértelműen úgy nyilatkozott, hogy a meghibásodásért felelősség terheli a II. r. alperest. B. A. szerint döntő jelentőséget kell tulajdonítani annak, hogy a II. r. alperes egy próbaút alkalmával nem vizsgálta körültekintően a többletolaj minőségét és összetételét, abból csupán leengedett egy mennyiséget és további hibaüzenet esetén kérte a felperes jelentkezését. De ekkor már a motor tönkremenetele - a nem megfelelő kenés miatt - már csak idő kérdése volt. Ezzel a megállapítással S. T. igazságügyi műszaki szakértő is egyetértett. B. A. szerint a hibák nem természetes elhasználódásból fakadtak, rejtett hibás volt a gépkocsi, és a későbbi javítások okozati összefüggésben álltak a korábban végzett javításokkal. S. T. igazságügyi szakértő szerint az I-II. r. alperesek elmulasztották a szakszerű és pontos hibafeltárást, mely már az első, de különösen a második komolyabb meghibásodás után mindenképpen indokolt lett volna. A műszeres vizsgálat lett volna a helyes megoldás, melyet a II. r. alperes elmulasztott. Iratellenesen állapították meg tehát az eljárás bíróságok, hogy a hibát nem az I-II. r. alperesek okozták.

Nem értékelhették volna a felperes terhére az eljárás bíróságok, hogy a per során a gépjárművet bíróság által kirendelt szakértő már nem vizsgálhatta. A szakértői vizsgálatot az I. r. alperes tette lehetetlenné azzal, hogy 2005. november 11-én az akkor már használhatatlan gépjárművet minden ésszerű ok nélkül értékesítette, holott tudnia kellett, hogy várható egy újabb szakértő kirendelése. Az értékesítéssel csak az újabb szakértői vizsgálat megghiúsítása lehetett a célja. A jogerős ítéletnek meg kellett volna állapítania, hogy az I. r. alperes eljárásával megsértette a Ptk. 4.§-ában írtakat. Egyébként az eljárás elhúzódásában az elsőfokú bíróság is közrehatott, mert az első tárgyalás kitűzéséig majdnem egy év telt el.

A II. r. alperes a jogerős ítélet hatályában való fenntartását kérte.

A jogerős ítélet a felülvizsgálati kérelemben megjelölt okokból nem jogsabálysértő.

A Pp. általános érvénnyel mondja ki, hogy a jogvita elbírálásához szükséges bizonyítékok rendelkezésre bocsátása a feleket terheli, a per eldöntéséhez szükséges tényeket pedig általában annak a félnek kell bizonyítania, akinek érdekében áll, hogy azokat a bíróság valóban fogadja el [Pp. 3.§ (3) bek., 164.§ (1) bek.]. A Pp. 3.§-ának (3) bekezdése azt is kimondja, hogy a bizonyítás esetleges sikertelensége törvény eltérő rendelkezése hiányában a bizonyításra kötelezett felet terheli.

A per során a felperes azt állította, hogy az I. r. alperes részben hibás teljesítésével részben a gépjármű szakszerűtlen javításával a II. r. alperes pedig a szakszerűtlen javítással a felperesnek kárt okozott, és a felperesre hárult a perben annak bizonyítása, hogy károsodása ténylegesen az I. és II. r. alperesek megjelölt magatartásával okozati összefüggésben következett be, hogy azt az I-II. r. alperesek magatartása idézte elő.

Helyesen járt el a másodfokú bíróság amikor a tényállás megállapítása során bizonyítékként értékelte a B. A. által előadottakat is. B. A. véleménye szerint a gépjármű hibája az, hogy a gépkocsi motorja beragadt és ezt a meghibásodást az idézte elő, hogy a kenőolajba kb. 4 liter gázolaj került. A kenőolajba került gázolaj miatt ugyanis - a nem megfelelő olajkenés és olajhűtés következtében - az 5. henger hajtókar siklócsapágya kiolvadt, ami a gépkocsi motorjának beragadásához vezetett. Bekerülhetett a gázolaj a kenőolajba az adagolószivattyú tömítésénél, a hengerfejen rögzített fecskendező porlasztó kúpos csőcsatlakozójánál, de bekerülhetett rejtett blokkrepedés miatt is. A szakértőnek az volt az álláspontja, hogy amikor a II. r. alperes által 2004. december 21-én befejezett javítás utáni üzemeltetési próba során a motort megbontották és megállapították, hogy a dugattyú csapszeg-persely megfordult és kiolvadt, vizsgálnia kellett volna a II. r. alperesnek, hogy miért nem kap megfelelő kenést a szórt olajozás során a dugattyú csapszeg, mert már akkor kiderülhetett volna, hogy a kiolvadás a nem megfelelő olajkenés miatt következett be. A II. r. alperes azonban a megfelelő vizsgálatot elmulasztotta. Ugyanezen javítás során hibát követett el a II. r. alperes azzal is, hogy a régi csapágycsészét az új hajtókarba visszahelyezte, emiatt ugyanis a motor meghibásodott. A 2005. március 9-ei próbaút során több literrel magasabb volt az olajsint a megengedettnél, feltehetően azért, mert már ekkor gázolaj került a motorolajba. A II. r. alperes azonban nem vizsgálta a többletolaj minőségét, összetételét, és a motor a nem megfelelő kenés miatt tönkrement. B. A. 2005. június 21-én a felperes kérésére szakértői véleményét kiegészítette és abban az I. r. alperes szakszerűtlen eljárásáról is nyilatkozott. Álláspontja szerint a gépjármű legelső - 2004. novemberi - javításakor már ki kellett volna szűrnie az I. r. alperesnek a motorhiba okát. A felperes ugyanis panaszkodott a motor egyenlőtlen járására, amit okozhatott a henger szelepeinek nem tökéletes zárása, vagy az is, hogy a gázolaj nem megfelelő nyomáson jutott a hengerekbe. Az I. r. alperes azonban ennek vizsgálatát elmulasztotta. B. A. a 2007. április 25-ei tárgyaláson tanúkénti meghallgatása során fenntartotta azt az állítását, hogy a motor megbontása alapján egyértelmű, hogy a motor leállítását kenési hiba okozta. Arra viszont nem tudott nyilatkozni, hogy miért kerülhetett gázolaj a motorolajba. Ennek okát csak szemrevételezéssel próbálta felderíteni, repedéseket, rejtett hibaokat feltárni nem tudott és a gumigyűrűk is sértetlenek voltak.

A bíróság által kirendelt S. T. igazságügyi szakértő 35. sorszám alatti szakértői véleményében úgy nyilatkozott, hogy ha rendelkezésére állna a jármű meghibásodott motorja valamennyi alkatrészével együtt, akkor a hiba okát nagy valószínűséggel meg tudná állapítani. Ennek hiányában azonban nem lehet meghatározni, hogy a motorolajba mikor, hol és miért került üzemanyag. Emiatt azt sem lehet megállapítani, hogy a perbeli meghibásodás kialakulásában volt-e szerepe olyan rendellenességnek, ami esetleg már a jármű vásárlásakor is fennállhatott, hogy a hiba kialakulásában volt-e szerepe esetleges szerelési hibának, vagy az természetes elhasználódás következtében alakult ki. A szakértő szerint az biztos, hogy a csapágy kiolvadását a nem megfelelő kenésből adódó rendellenes hőterhelés idézte elő, mely nagy valószínűséggel az üzemanyag motorolajba kerülésének következménye volt, de az sem zárható ki, hogy más ok váltotta ki a csapágy kiolvadását. S. T. a 2007. december 12-ei személyes meghallgatása során is azt hangsúlyozta, hogy mivel nem lehet megállapítani, hogy a hiba pontosan mikor, mily módon, mely okból keletkezett, azt sem lehet megállapítani, hogy az I. r. és II. r. alperesek mulasztása, azaz a teljes körű hibafeltárás elmaradása, illetve a motorolaj érzékszervi vizsgálata és a perbeli meghibásodás keletkezése között állt-e fenn okozati összefüggés.

A fentebb írtak azt bizonyítják, hogy a jogerős ítélet alapjául szolgáló tényállás nem tekinthető iratellenesnek. Nem csak S. T. kirendelt szakértő állította, de B. A. is elismerte, hogy a motorolaj és kenőolaj összekeveredésének oka jelenleg nem határozható meg. S. T. igazságügyi szakértő aggálytalan szakvéleménye egyértelműen megállapította, hogy a rendelkezésre álló adatok alapján nem bizonyított, hogy a motor beragadása az I. r. alperes hibás teljesítésével vagy az I-II. r. alperesek szakszerűtlen javításával okozati összefüggésben következett volna be. Ez a megállapítás még a B. A. által előadottakra figyelemmel sem tekinthető kirívóan okszerűtlennek vagy logikátlannak, ezért azt a Legfelsőbb Bíróság sem mérlegelhetette felül.

Ebből viszont az következik, hogy a felperes nem tudta bizonyítani az I-II. r. alperesek kártérítési felelősségének a Ptk. 339.§-ában meghatározott törvényi feltételeit. Tény, hogy a perbeli gépjármű 2005. november 11-e óta egyik peres félnek sincs a birtokában, az a harmadik személy pedig, amelynek részére az I. r. alperes a gépjárművet 2005. november 11-én értékesítette, a használhatatlan járművön motorcserét hajtott végre, a kisserelt motor egyes alkatrészeit pedig értékesítette, más alkatrészeket megsemmisített. Motor hiányában viszont nem végezhető el olyan műszeres szakértői vizsgálat, melynek eredménye esetleg alátámaszthatta volna a felperes ez ideig nem igazolt, a kártérítési felelősség fennállására vonatkozó állításait.

Alaptalanul állítja azonban a felülvizsgálati kérelem, hogy az ilyen szakértői vizsgálat elvégzését az I. r. alperes hiusította meg a Ptk. 4.§-ába ütköző magatartásával. Az I. r. alperes a felperes felhívására vette át 2005. április 22-én a gépjárművet, melyet 2005 november 10-én meg is vásárolt a III. r. alperestől. A II. r. alperes 2005. április 29-én kelt levelében (43. sorszám alatt csatolt irat) javasolta a felperesnek, hogy a perbeli motort bontsák meg, a B. A. által említett hibahelyeket egyenként és aprólékosan vizsgálják át, és kíséreljék meg a konkrét beszívárgási pontok feltárását. Kérte, hogy tegye lehetővé a felperes a hibafeltárás mielőbbi megkezdését. A II. r. alperes tehát kifejezetten együttműködést ajánlott a felperesnek, és a rendelkezésre álló adatok szerint az I. r. alperes sem zárkózott el e vizsgálat lefolytatásától. Hiányzott azonban az együttműködés a felperes oldalán. A felperes feltehetően úgy vélte, hogy a B. A. szakvéleményében írtak megalapozzák kártérítési igényét, ezért nem kérte a per megindítása előtt - a Pp. 207.§-a alapján - előzetes bizonyítás lefolytatását sem a helyi bíróságnál. A 2005. augusztus 18-án indult peres eljárás során az elsőfokú bíróság már 2005. szeptember 14-én - tehát nem később - intézkedett az első tárgyalás kitűzéséről, szeptember 30-án, majd október 13-án pedig megérkeztek az elsőfokú bíróságra az I. és II. r. alperesek érdemi ellenkérelmei, melyekből egyértelmű lehetett a felperes számára, hogy a keresetet nemcsak összecszerúságában, de jogalapjában is vitatják. Ennek ellenére nem kérte a Pp. 207.§ a/ pont szerinti előzetes bizonyítást a felperes a perben, holott már ekkor valószínűnek mutatkozott, hogy a felperes birtokából már kikerült gépjármű későbbi vizsgálatára esetleg már nem lesz lehetőség. A perbeli bizonyítás sikertelensége ezért a felperest terhelte.

Mindezekre tekintettel a Legfelsőbb Bíróság a Pp. 275.§ (3) bekezdése alapján a rendelkező részben írtak szerint döntött. A felperes eredménytelenül nyújtott be felülvizsgálati kérelmet, ezért a Legfelsőbb Bíróság a Pp. 270.§ (1) bekezdése alapján alkalmazandó Pp. 78.§ (1) bekezdése alapján kötelezte a II. r. alperes ügyvédi munkadíj formájában felmerült felülvizsgálati költségének megfizetésére, melynek összegét a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3.§ (5) bekezdése alapján ÁFA-val növelt összegben határozta meg. A felperes illetékfeljegyzési joga folytán le nem rótt felülvizsgálati eljárási illeték megfizetésére a felperes a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13.§ (2) bekezdése alapján köteles.

Budapest, 2009. április 14.

*Salamonné Dr. Solymosi Ibolya s. k. a tanács elnöke,
Dr. Lőrincz Györgyné s. k. előadó-bíró,
Gyöngyösiné Dr. Gyügyei Klára s. k. bíró*

A kiadmány hiteléül:

*(Hajdu Mihályné)
bíróági írnok*